

תחבורה ציבורית במגזר הערבי

הניסיון הנלמד וההערכות להמשך

כנס תחבורה ציבורית ביישובים הערביים

27.11.2012

הקדמה

□ הזכות והאפשרות:

- החופש לנוע והאמצעים לעשות כן, עומדים בבסיס הזכויות שלנו כאנשים. האפשרות לנוע מהווה אחד מהאמצעים העיקריים שלנו להיחשף ולממש הזדמנויות חברתיות, אישיות, וציבוריות.

רקע הסטורי

- "קבוצת עפיפי" נחשבת כמפעיל הפרטי הוותיק והגדול שהחל בהפעלת תחבורה ציבורית עוד משנות השלושים באזור הצפון וחיפה בנוסף להפעלת קווים בינלאומיים דאז, וגם היום.
- הקבוצה מכילה היום 4 חברות המספקות שירותי תחבורה ציבורית בכל המגזרים ובסטנדרטים הגבוהים ביותר.
- חברת הנסיעות והתיירות נצרת. (1927)
- עם 85 אוטובוסים.
- מפעילה תח"צ סדירה בין נצרת וחיפה, וקווים לכפרים בצפון.

רקע הסטורי

- שירותי אוטובוסים מאוחדים (ש.א.ם 1956).
- עם 107 אוטובוסים.
- המפעילה 30 קווי תח"צ סדירה במטרופולין נצרת - נצרת עילית.
- ומשרתת מעל 180 אלף תושבים.

סקירה כללית

□ במסגרת הרפורמה בתחבורה הציבורית המונהגת ע"י משרד התחבורה, החלה חברת נתיב אקספרס בהפעלת שירותי תחבורה ציבורית סדירה בשני אשכולות בתחילת שנת 2002.

□ צפת – נהרייה

□ חדרה – נתניה

□ החברה הביאה לאזורים אלה את הניסיון הנצבר לאורך שנים בהפעלת תחבורה ציבורית בקווים עירוניים ובינעירוניים.

סקירה כללית

- מיד עם כניסת נתיב אקספרס לאזורי ההפעלה, החלה ביישום תוכניות ההפעלה המשלבות בין הורדת מחירי התחבורה ותוספת התדירות, כאשר במרכז הדברים עמד הנוסע, וההקשבה לצרכים הספיציפיים למשתמשי התחבורה.
- מדיניות זו הביאה להעלאת מס' המשתמשים באחוזים שעברו את האחוזים הצפויים (51% במרכז – 46% בצפון) – עפ"י נתוני הלמ"ס.
- הפעלת קווי נתניה – ת"א ב- 2009
- הורדת המחיר ל- 9 ש"ח הביא להעלאת מס' המשתמשים ב- 30%
- הפעלת אשכול יוקנעם טבעון וקווי תחבורה בערים דאליית אלכרמל ועוספייה החלה בשנת 2011. ע"י חברת – אומני אקספרס.

הרחבת השירות ליישובים הערביים

- המגזר הערבי מהווה כ- 20% מכלל האוכלוסייה בישראל.
- ואנו עדים בשנים האחרונות לצורך בהנגשת התחבורה הציבורית עבור אוכלוסייה זו.
- תשתית התחבורה במגזר הערבי מחייבת שדרוג משמעותי, לצד מציאת פתרונות יצירתיים להנגשת התחבורה.
- במסגרת הרחבות השירות שערכנו נצפו עליות דרמטיות בכמות המשתמשים בקווים אלה ובפרק זמן קצר.
- דוגמת קו 64 מגית ובאקה אלגרבייה – לחדרה שהחל לפעול ע"י מיניבוס אחד, ומהר מאוד עלה מספר הנוסעים לכדי 4 אוטובוסים בתדירות של כל חצי שעה לאורך כל היום.
- דוגמא נוספת באזור הצפון, של קו 12 המחבר את העיר מעלות-תרשיחא לעיר כרמיאל דרך אזור התעשייה תפן שנחל אף הוא הצלחה גדולה ומהירה.

הרחבת השירות ליישובים הערביים

- בשנת 2010 ובהמלצת משרד התחבורה, החלה החברה בהרחבות שירות באזורים השונים המיועדים לשרת את המגזר הערבי - ובכללן :
- חיבור העיר אום אלפחם לרכבת בנימינה, ובי"ח הלל יפה, והעיר חדרה.
- חיבור עארה וערערה, כפר קרע, לרכבת ולבי"ח.
- חיבור ג'ת-באקה לרכבת ולבי"ח.
- חיבור פרידיס לעיר חדרה.
- **ובאזור הצפון :**
- הפעלת קו פנימי בכפר בית ג'ן וחיבור השכונות החדשות, בנוסף לקו בינעירוני המחבר את בית ג'ן לכרמיאל.
- הפעלת קו בינעירוני ממעלות לעכו, דרך יאנוח – ג'ת, כפר יאסיף, ואבו סנאן.
- הארכת קו 45 לכסרא ופקיעין שיספק שירות לשכונות החדשות.
- הפעלת קו 46 מכסרא ופקיעין לעיר נהרייה.
- הארכת קווי 65-66 וחיבור כפרי שאגור לעיר כרמיאל.
- הפעלת שירות פנימי בעיר סכנין, וחיבור העיר סכנין וכפרי האזור לעיר כרמיאל.

הרחבת השירות ליישובים הערביים

- קווים ייעודיים לסטודנטים :
- במסגרת ההרחבה גם ניתן דגש לסטודנטים כאוכלוסייה ספיציפית התלויה כמעט לחלוטין בשירותי תחבורה ציבורית סדירה. ונוספו הקווים :
- 294 מראמה – לטכניון ואוניי חיפה
- 295 פסוטה – לטכניון ואוניי חיפה
- 296 אום אלפחם – אוניי חיפה והטכניון.
- 298 טמרה – כאבול לטכניון ואוניי חיפה.
- 365 מסכנין - עילבון – ומגאר למכללה בצפת.

- פיילוטים יצירתיים :
- בנוסף להרחבות, החברה הייתה הראשונה שהפעילה פיילוט חדשני של קווי תחבורה ציבורית " ON CALL " המשרת 35 יישובים יהודים וערבים השייכים למועצה האזורית משגב.
- ושירות חדש של תחבורה " בהינף יד " בתוך הכפר מגאר.

ההיבטים החברתיים והכלכליים

- למרות שבמקומות אליהם הגיעה התחבורה הציבורית וחוללה מהפכה, אך המהפכה עדיין פוסחת על חלק ניכר מהערים הערביות האחרות.
- ויש לגייס את כל האמצעים הדרושים להמשך התנופה, ובראשם שיתופי הפעולה בין משרדי הממשלה והרשויות המקומיות.
- שיתוף הקהל בהכנת התוכניות, והתייחסות ספיציפית לצרכיו.
- דגש מיוחד לאוכלוסיות התלויות כמעט לחלוטין בתחבורה הציבורית כמו - (נשים-סטודנטים- ונוער).
- שיפור התשתיות.
- פתרונות יצירתיים - כמו (הפעלת מיניבוסים בתוך הכפרים והקמת מסופי תחבורה שישמשו לנקודת חיבור בין השירות העירוני לעורקים הראשיים והשירות הבין-עירוני. תחבורה בהינף יד, ותחבורה "ON-CALL".
- עידוד השימוש בתח"צ ע"י כרטוס משולב. וקמפיינים פרסומיים.

ההיבטים החברתיים והכלכליים

- התוספת התקציבית הייעודית למגזר, הביאה להורדה משמעותית במספר ההרוגים בתאונות דרכים במגזר הערבי בשנת 2012.
- הרפורמה בתחבורה הציבורית תרמה לשיפור השירות והעלאת אחוז המשתמשים. והביאה לחסכון גדול בקופת המדינה. (ע"פי ועדת טרכטנברג כל העלאה של 1% בכמות הנוסעים בתחבורה תחסוך כ- 400 מיליון ש"ח למדינה).
- ולכן עבודה משולבת הכוללת הקצאת תקציבים ייעודיים לשיפור התחבורה הציבורית ביישובים הערביים ע"י משרד התחבורה.
- למידה וזיהוי הצרכים הספציפיים של התושבים, ובניית תשתיות מותאמות ע"י הרשויות המקומיות.
- הובלת קמפיינים לשינוי התפיסה, והגברת המודעות בקרב הציבור ליתרונות השימוש בתחבורה הציבורית. וחשיפתו לאמצעים הטכנולוגיים הקיימים בענף.
- שימוש יעיל בניסיון הרב שנצבר בקרב מפעילי תח"צ, ושיתופם במתן פתרונות פרקטיים ומקצועיים. ע"י ייצוג בוועדות התחבורה ברשויות המקומיות.
- כל אלה יובילו לחסכון בקופת המדינה, ויגרמו לשיפור הכלכלי והחברתי, ומימוש שוויון הזדמנויות תעסוקה וחינוך.

תודה על ההקשבה